

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 634/2024-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] proti uzneseniu Správneho súdu v Košiciach č. k. 18Sa/1/2023-53 z 27. júna 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, svojho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, svojho práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru, porušenia čl. 49 ústavy a čl. 7 dohovoru uznesením správneho súdu o odmietnutí žaloby proti nečinnosti správneho orgánu. Žiada finančné zadosťučinenie a ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom z dôvodu dlhodobej nezamestnanosti a dlhodobej hmotnej núdze.

2. Sťažovateľ podal správne súdu žalobu vo veci nečinnosti Okresného úradu Košice (ďalej len „okresný úrad“) v priestupkovom konaní vedenom pod sp. zn. OU-KE-OVVS2-2017-017767 (ďalej aj „správneho konanie“ alebo „priestupkové konanie“). V okolnostiach tohto prípadu išlo o vec týkajúcu sa trestného oznámenia oznamovateľky na osobu sťažovateľa pre podozrenie z prečinu nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 Trestného zákona účinného v čase skutku, ktorá bola Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Košice odovzdaná okresnému úradu

na prejednanie priestupku. Okresná prokuratúra Košice I si však spisový materiál vyžiadala späť z dôvodu prokurátorského dozoru, ktorého výsledkom bol záväzný pokyn na začatie trestného stíhania sťažovateľa vyúsťujúceho do jeho právoplatného odsúdenia. Sťažovateľ v žalobe namietal, že skutok, z ktorého mal byť obvinený v priestupkovom konaní, bol predmetom trestného konania vedeného proti nemu, a teda o rovnakom skutku rozhodovali dva rôzne orgány a ich závery sú rozdielne (na jednej strane právoplatné odsúdenie a na druhej strane zánik zodpovednosti za priestupok).

3. Správny súd sa v odôvodnení svojho uznesenia zameril na obsah uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 541/2022 z 8. novembra 2022, na ktoré poukázal žalobca v jednom zo svojich podaní. Dospel k záveru o totožnom predmete prieskumu ústavného súdu s predmetom prieskumu vymedzeným sťažovateľom v žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy. Osobitne akcentoval skutočnosť, že už ani v čase podania ústavnej sťažnosti (v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 541/2022, pozn.) nebolo vedené administratívne konanie označené v žalobe. Citujúc zistenia a závery uznesenia ústavného súdu, správny súd uzavrel, že v danej veci neexistuje spôsobilý predmet konania – prebiehajúce administratívne konanie, čo zakladá dôvod na odmietnutie žaloby z dôvodu jej neprípustnosti podľa § 98 písm. písm. g) Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“). Neexistuje ani spôsobilý žalobca – účastník administratívneho konania, čo podľa správneho súdu zakladá dôvod na odmietnutie žaloby z dôvodu jej podania zjavne neoprávnenou osobou podľa § 98 písm. e) SSP.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ namieta porušenie práva na spravodlivý proces z dôvodu svojvoľného odmietnutia žaloby a nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia správneho súdu, ktorý sa argumentačne oprel o uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 541/2022, a to na pozadí sťažovateľom tvrdného nezákonného postupu okresnej prokuratúry pri prokurátorskom dozore a nezákonného postupu okresného úradu pri poskytnutí súčinnosti v súvislosti s vyžiadaním spisu. Tieto skutočnosti viedli podľa sťažovateľa k nezákonne začatému trestnému stíhaniu, resp. trestnému stíhaniu sťažovateľa na objednávku (bez akéhokolvek úradného záznamu), ak správne konanie nebolo ukončené žiadnym zo zákonom predpokladaných spôsobov, pričom stav právnej neistoty má podľa sťažovateľa trvať aj v súčasnosti. V ústavnej sťažnosti podrobne aj s poukazom na prílohy k ústavnej sťažnosti vyvracia závery správneho súdu o neexistencii spôsobilého predmetu konania a spôsobilého účastníka administratívneho konania. Odmietnutie poskytnutia spravodlivosti zo strany správneho súdu ako jednu zo zložiek namietaného porušenia práva na spravodlivý proces sťažovateľ vníma aj v nechote tohto súdu vykonávať zákonodarcom zverené právomoci podľa čl. 2 ods. 2 ústavy a ďalšie podústavné predpisy. Osobitnú pozornosť venuje preukázaniu nezákonnej činnosti okresného úradu v namietanom správnom konaní, proti ktorej podľa jeho názoru nemôže uplatniť účinný opravný prostriedok.

5. Sťažovateľ taktiež namieta porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a teda existenciu zbytočných prietrahov tým, že správny súd neodstránil právnu neistotu spôsobenú existenciou zákonne neukončeného správneho konania od roku 2017 až do súčasnosti, ktoré sa týka menej závažného trestného konania sťažovateľa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie označených základných práv a slobôd sťažovateľa uznesením správneho súdu o odmietnutí žaloby proti nečinnosti orgánu verejnej správy z procesných dôvodov, ktoré sťažovateľ považuje za svojvoľné, nedostatočne odôvodnené a s následkom pretrvávajúceho stavu právnej neistoty v dôsledku neukončeného správneho konania.

7. Keďže sťažovateľ nie je zastúpený advokátom [§ 34 ods. 1 a § 43 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], ústavný súd pred tým, ako sa začal zaoberať podstatou ústavnej sťažnosti, skúmal, do akej miery nedostatok právneho zastúpenia bráni jej kvázimeritornému prejednaniu. Berúc do úvahy skutočnosť, že ústavná sťažnosť obsahuje, odhliadnuc od nedostatku právneho zastúpenia, všeobecné, ako aj osobitné náležitosti požadované zákonom o ústavnom súde, ústavný súd uplatnením materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti, a tým aj k ochrane práv a slobôd fyzickej osoby, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou jeho rozhodovacej činnosti (k tomu pozri aj II. ÚS 51/2017, II. ÚS 782/2014), vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, pristúpil k jej predbežnému posúdeniu (m. m. I. ÚS 193/2024).

III.1. K porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 49 ústavy, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 7 dohovoru a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru uznesením správneho súdu:

8. Ústavný súd postupom podľa § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde dopytom na správnom súde zistil, že v súdnom registri správneho súdu neevidujú podanie kasačnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu správneho súdu, a preto najskôr bolo nevyhnutné zaoberať sa tým, či má ústavný súd právomoc preskúmať uznesenie správneho súdu, ak sťažovateľ nenapadol právoplatné rozhodnutie správneho súdu kasačnou sťažnosťou.

9. V prvom rade ústavný súd pripomína, že ústavou vymedzená právomoc mu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovacia činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených práv. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v danom prípade Správnym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (m. m. I. ÚS 14/2022).

10. Ústavný súd po preskúmaní obsahu ústavnej sťažnosti konštatuje, že podstatná ústavnoprávna argumentácia sťažovateľa atakuje svojvoľu (arbitrárnosť) napadnutého uznesenia správneho súdu spojenú s nedostatočným odôvodnením. Podľa judikatúry ústavného súdu predstavuje arbitrárne rozhodnutie zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (I. ÚS 115/2020). Podľa názoru ústavného súdu je táto argumentácia subsumovateľná pod zákonný dôvod kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP. V konkrétnom prípade tak bolo

nevyhnutné, aby sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti splnil podmienku uplatnenia kasačnej sťažnosti ako procesného prostriedku, ktorý mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje.

11. Sťažovateľ identifikuje dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde (bod 6 tohto uznesenia), ktoré vidí predovšetkým v prevzatí právnych názorov ústavného súdu obsiahnutých v uznesení sp. zn. IV. ÚS 541/2022 do odôvodnenia napadnutého uznesenia správneho súdu, ktoré podľa jeho názoru najvyšší správny súd nemôže korigovať. Podľa názoru ústavného súdu ide o argumentáciu, ktorou sťažovateľ spochybňuje správnosť postupu správneho súdu pri stotožnení sa s názormi ústavného súdu, ktoré napokon vyústili do záveru o odmietnutí žaloby. Táto argumentácia nie je dôvodom hodným osobitného zreteľa, ale námietkou, ktorú mohol bezpochyby prezentovať v kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP.

12. Skúmajúc procesné súvislosti sťažovateľom zvoleného postupu vynechaním kasačnej sťažnosti ako v poradí ďalšieho prípustného prostriedku nápravy porušených práv v rámci súdnej sústavy, a to z dôvodu jej zjavnej neúspešnosti, ústavný súd uzatvára, že nie je udržateľný taký právny stav, keď sa kasačná inštancia dostane do faktickej pozície neúčinného prostriedku nápravy, ktorý by dostal punc fakultatívnosti a obsolencie. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý mu zákon účinne poskytoval, t. j. nepodal kasačnú sťažnosť, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity, na ktorom je založené rozhodovanie o individuálnych ústavných sťažnostiach (I. ÚS 336/2018, II. ÚS 12/2021, IV. ÚS 522/2020).

13. Na základe uvedených dôvodov sa ústavný súd meritórne nezaoberal podanou ústavnou sťažnosťou v časti, ktorej sťažovateľ namietal porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s porušením čl. 49 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s porušením čl. 7 dohovoru, ale túto pri predbežnom prerokovaní odmietol ako neprípustnú podľa § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

14. V priamej logickej nadväznosti na dosiaľ uvedené skutočnosti, prihliadajúc na povahu a okolnosti danej veci, preto nemožno akceptovať ani sťažnostnú námietku porušenia práva na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom podľa čl. 13 dohovoru, keďže proti odmietnutiu žaloby správnym súdom je prípustná kasačná sťažnosť. Pokiaľ by rozhodnutie o kasačnej sťažnosti bolo negatívne, mal by sťažovateľ pri zachovaní princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možnosť napadnúť ústavnou sťažnosťou rozhodnutie najvyššieho správneho súdu. Z uvedeného dôvodu je potrebné odmietnuť ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia čl. 13 dohovoru podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu:

15. Sťažovateľ namieta, že uznesením správneho súdu nedošlo k odstráneniu stavu právnej neistoty, ktorú vyvoláva existencia neukončeného správneho konania od roku 2017. Ústavný súd pripomína, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom i dôvodmi návrhu na začatie konania (ústavnej sťažnosti). V sťažnostnom petite navrhol vysloviť porušenie označených práv

iba uznesením správneho súdu, preto predmetnú námietku mohol ústavný súd posudzovať len so zreteľom na uvedené uznesenie správneho súdu. Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa postupu správneho orgánu (okresného úradu) v správnom (priestupkovom) konaní, táto bola predmetom prieskumu v konaní pred ústavným súdom vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 541/2022, preto sa ňou nebude ústavný súd v tomto konaní zaoberať.

16. Podstatnou skutočnosťou je, že v čase podania ústavnej sťažnosti (3. septembra 2024) bolo už správne súdne konanie, ktorého výsledkom bolo správne súdne konanie už právoplatne skončené vydaním napadnutého uznesenia z 27. júna 2024 (právoplatné 14. júla 2024), čím bola právna neistota sťažovateľa odstránená (I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05, IV. ÚS 201/2018). Ústavný súd pripomína, že poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 637/2013). V dôsledku uvedeného ústavný súd konštatuje, že túto časť ústavnej sťažnosti je potrebné odmietnuť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

III.3. K návrhu sťažovateľa na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a k návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia:

17. V nadväznosti na závery vyslovené v predchádzajúcich častiach tohto uznesenia ústavný súd konštatuje, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Keďže nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhoviel (bod 2 výroku rozhodnutia).

18. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti ako celku, ústavný súd sa nezaoberal návrhom na priznanie finančného zadost'učinenia, pretože tento je viazaný na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu